

Гедікова Наталя Пилипівна
Манасарян А. Є.

Соціально-політичні та конституційно-правові основи забезпечення прав та свобод людини і громадянина в сучасній Україні

УДК 342.7(477)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-6.3>

Гедікова Наталя Пилипівна
доктор політичних наук, професор
кафедри політичних наук і права
ДВНЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська, 26,
Одеса, Україна

Манасарян А. Є.
аспірант кафедри політичних наук
і права
ДВНЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська, 26,
Одеса, Україна

Метою статті є визначення соціально-політичних та конституційно-правових основ забезпечення прав та свобод людини і громадянина в сучасній Україні відповідно до міжнародно-правових актів. Наукові завдання: обґрунтувати, що характерною особливістю сучасного періоду розвитку української держави є проведення реформ в усіх сферах життєдіяльності і, зокрема, правовій, які ґрунтуються на ліберально-демократичних принципах і стандартах міжнародного права; дослідити безпосередній взаємозв'язок відповідальності держави перед особистістю та встановленням певних умов можливого обмеження прав і свобод людини і влади, суспільства і держави. Підкреслено, що головним завданням держави виступає наповнення реальним змістом проголошених українським законодавством особистих, політичних, економічних, соціальних і культурних прав та свобод людини і громадянина, створення необхідних умов і гарантій їх забезпечення, побудова механізмів їх захисту та реалізації.

Визначено, що в Україні в межах Основного Закону структура влади отримала впорядковану та ієрархізовану характеристику, хоча в реальності не завжди реалізується принцип розподілу функцій і повноважень влади. Сила демократичних інститутів влади полягає в наявності відповідних ресурсів, у підґрунті яких знаходиться головний її ресурс – людина як одична субстанція і весь народ в цілому (демографічний ресурс). Однак у силу того, що ні один з її ресурсів у сучасній Україні не має усталеної платформи свого успішного практичного розвитку, самі інститути влади слід характеризувати як слабоорганізовані, конфронтаційні і не послідовні у рішеннях, що приймаються. Виходячи із цього, наголошується, що реформування органів державної влади також слід вважати одним з першочергових завдань.

Зазначено, що в обставинах, які склалися в сучасній Україні, завдання держави і соціуму, включаючи всі її інститути, полягає в усвідомленні того, що не перерозподіл багатства є основою сучасної соціальної політики, а повернення людей до сфери праці і стимулювання зайнятості, яке може бути досягнуто лише через встановлення справедливості в ліберально-демократичному розумінні і оплати праці у відповідності з умовами ринку, що дозволяє не тільки забезпечити прожитковий мінімум кожному індивіду, але й належний спосіб життя.

Ключові слова: Конституція як Основний Закон держави, основні права та свободи людини і громадянина, верховенство права, відповідальність, законність, правопорядок, органи державної влади, правова держава.

Вступ. Невід'ємними взаємопов'язаними складовими частинами системи механізму забезпечення основних прав та свобод людини і громадянина є механізми гарантування, реалізації, охорони та захисту. Основним механізмом у цій системі виступає верховенство права, який має на меті захист конституційних прав та свобод людини і громадянина, виходячи насамперед із засад справедливості, моральності, рівності можливостей. Неодмінною умовою існування і дії механізму забезпечення прав та свобод людини і громадянина є законність і правопорядок, без чого вести мову про правову державу неможливо. Виходячи з цього положення, правомочним є ствердження, що головним завданням держави виступає наповнення реальним змістом проголошених українським законодавством особистих, політичних, економічних, соціальних і культурних прав та свобод людини і громадянина, створення необхідних умов і гарантій їх забезпечення, побудова механізмів їх захисту та реалізації.

Мета та завдання дослідження. У юридичній і в міжнародно-правовій літературі немає чітких

критеріїв розмежування складових частин системи забезпечення основних прав та свобод людини і громадянина. Аби не заглиблюватися в дискусію щодо розв'язання цього питання, ми вважаємо за доцільне акцентувати увагу на аспекті єдиної системи механізму їх забезпечення. Виходячи з цього, метою статті є визначення соціально-політичних та конституційно-правових основ забезпечення прав та свобод людини і громадянина в сучасній Україні відповідно до міжнародно-правових актів. Задля реалізації зазначеної мети необхідно розв'язання таких завдань: обґрунтувати, що характерною особливістю сучасного періоду розвитку української держави є проведення реформ в усіх сферах життєдіяльності і, зокрема, правовій, які ґрунтуються на ліберально-демократичних принципах і стандартах міжнародного права; дослідити безпосередній взаємозв'язок відповідальності держави перед особистістю та встановленням певних умов можливого обмеження прав і свобод людини і влади, суспільства і держави.

Методи дослідження. У статті використано як загальнонаукові, так і спеціальні методи дослі-

дження – методи порівняння, аналізу та синтезу, а також аналітичний метод, системний метод, метод структурно-функціонального аналізу, які надали змогу розглянути зазначені питання в політико-правовому контексті.

Результати. Сучасна правова держава ґрунтується на певних принципах, найважливішими з яких є верховенство права в усіх сферах життєдіяльності; відповідність закону до права; рівність всіх перед законом і незалежним судом; пріоритет інтересів особистості в діяльності держави, гарантований законом, і реальне забезпечення її прав і свобод; демократизм; розподіл влади; стабільність, законність, правопорядок тощо. Все це передбачає високий рівень правової і політичної культури, розвиток громадянського суспільства, відповідальність держави перед особистістю, встановлення меж і умов можливого обмеження прав і свобод людини і влади, суспільства і держави. Вищими соціальними цінностями правової держави є людина і верховенство права. При цьому слід підкреслити, що друге є похідним від першого, внаслідок того, що право є механізмом забезпечення гідного життя і розвитку людини. Саме тому пріоритет прав людини у відношенні до суспільства і держави є первинною ознакою правової держави.

Незважаючи на те, що принципи і положення правової держави структуровані й регламентовані у вітчизняній нормативно-правовій базі (яка потребує певного доопрацювання і корегування), слід визнати, що верховенство права ще не стало беззаперечною нормою життя для української держави, суспільства і окремих громадян. Саме цей чинник і обумовив значну кількість проблем у питаннях забезпечення прав і свобод людини та громадянина в сучасній Україні, незважаючи на те, що у ст. 3 діючої Конституції України зазначено: «Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» [4].

У зв'язку із цим зазначимо, що одним із ефективних методів розв'язання проблем у процесі конституційно-правового регулювання прав та свобод людини і громадянина є застосування принципу верховенства права в усіх сферах суспільно-політичного життя і державного управління. Такі характерні складові, як гуманізм, справедливість, пропорційність, об'єктивна обґрунтованість та доцільність правового регулювання суспільного життя, на думку В. Сущенка, дають змогу виконати триєдину функцію верховенства права: по-перше, обмежити діяльність державної влади інтересами суспільства та правами і свободами окремої людини; по-друге, застосовувати формальну законність (тобто виконання законів

та інших нормативно-правових актів держави), що має гарантувати безпечність і передбачуваність усіх видів і форм суспільних відносин; по-третє, забезпечити верховенство правового закону, а не особи, хоч би ким вона була і хоч би яку посаду обіймала [7, с. 31].

Характерною особливістю сучасного періоду незалежності України є проведення реформ в усіх сферах життєдіяльності і, зокрема, правовій, які ґрунтуються на ліберально-демократичних принципах і стандартах міжнародного права. Тому основними елементами правової реформи є питання правового забезпечення ряду найважливіших напрямів формування та функціонування української державності і розвитку повноцінного громадянського суспільства, у тому числі:

- зміцнення основ і захист конституційного ладу;
- законодавче забезпечення системи прав людини в суспільстві, перш за все – реальних гарантій прав і законних інтересів особи;
- реформування державного управління;
- створення цілісної правової бази організації і діяльності судової системи і органів юстиції;
- забезпечення координації нормотворчої діяльності органів державної влади;
- формування правової бази й інституційна реформа правоохоронних органів;
- вироблення принципів напрямків і форм здійснення реформи місцевого самоврядування;
- розвиток системи правового виховання, у тому числі зміцнення системи юридичної освіти та юридичної науки та ін. [6, с. 102–103].

Зокрема, законодавче закріплення принципів, форм і механізмів забезпечення прав жінок у збройних конфліктах у ряді випадків потребує подальшої конкретизації та деталізації в нормативних правових актах нашої держави. Не менше значення має і та обставина, що, як правило, розробка нових або внесення змін до діючих національних законодавчих актів з питання, що розглядається, повинно здійснюватися з подальшою інкорпорацією в них узгоджених і деталізованих норм з прав людини і, зокрема, прав жінок, та права збройного конфлікту, забезпечуватися гармонізацією з загально-визнаними принципами і нормами міжнародного права [3, с. 87–88].

Уряд України формує і вдосконалює нормативно-правову базу у сфері, що розглядається, відповідно до міжнародно-правових актів, ратифікованих Україною. Але цілком очевидно, що проблема імплементації міжнародних стандартів прав людини лежить не лише в площині законодавчих положень. Багато в чому, на думку вже цитованої дослідниці М. Фокіної, можливість впливу міжнародних договорів з прав людини на національну правову систему залежить від готовності до цього судової влади, яка покликана забезпечити

їх застосування при розгляді конкретних судових справ. Однак більшість суддів України переконані у виключно факультативній ролі міжнародних договорів при врегулюванні внутрішньодержавних відносин, що призводить до ігнорування положень міжнародних договорів з прав людини. Крім того, навіть аналогічне врегулювання одного й того ж питання у внутрішньодержавному законодавстві і в міжнародному праві не повинно виключати можливості (в окремих випадках навіть необхідності) застосування положень міжнародних договорів, оскільки це підкреслює повагу правосуддя до прав людини і свідчить про сумлінне виконання зобов'язань держави у цій сфері. Проте слід уникати ситуацій, коли такі посилання є формальними, а для цього необхідне значне підвищення рівня правосвідомості юридичної спільноти України. Виходячи з цього, цитована авторка констатує, що значення міжнародно-правових договорів у сфері прав людини в регулюванні внутрішньодержавних відносин не повинно зводитися виключно до застосування їх положень у процесі подолання прогалів і колізій у національному законодавстві [8, с. 161].

Одним з основних принципів організації і діяльності правової держави був і є розподіл влади. В Україні у межах Основного Закону структура влади отримала впорядковану та ієрархізовану характеристику, хоча в реальності не завжди реалізується принцип розподілу функцій і повноважень влади. Сила демократичних інститутів влади полягає у наявності відповідних ресурсів, у підґрунті яких знаходиться головний її ресурс – людина як одинична субстанція і весь народ в цілому (демографічний ресурс). Однак у силу того, що ні один з її ресурсів у сучасній Україні не має усталеної платформи свого успішного практичного розвитку, самі інститути влади слід характеризувати як слабо організовані, конфронтаційні і не послідовні у рішеннях, що приймаються. Виходячи з цього, наголошуємо на тому, що реформування органів державної влади слід вважати першочерговим завданням. Про це йде мова вже не один рік, але говорите про реальні позитивні результати, на превеликий жаль, ще не має підстав.

Вирішення проблеми муніципалітетів представляється можливим за допомогою належного матеріального і фінансового ресурсного забезпечення, яке досягається на основі надання їм фінансової незалежності за рахунок створення власної достатньої податкової бази і врегулювання ступеню державної фінансової допомоги.

У цьому контексті цілком слушною є думка вітчизняного науковця О. Бригінця, який констатує, для забезпечення даного процесу варто передати на місцевий рівень практично всі податки від малого бізнесу. Звичайно, при цьому необхідно буде збалансувати повноваження. Якщо в органів місцевого самоврядування з'явиться більше

ресурсів, то і обсяг їх зобов'язань перед громадянами буде збільшений. Особливо необхідним є посилення економічної самостійності великих і середніх міст. Саме у них в основному зосереджений економічний потенціал держави і найбільш активні громадяни. Автор, що цитується, зазначає, що міста виступають джерелами економічного зростання і громадянських ініціатив, отже, передаючи їм більшість повноважень та фінансові ресурси, необхідно подбати, щоб це не обернулося беззахисністю громади міст перед місцевою владою [1, с. 54].

При цьому надати з даного питання предметну допомогу у проведенні муніципальної реформи може державна регіональна політика, якій останнім часом приділяється велика увага політиками, народними депутатами, вченими. Але у її здійсненні необхідно від початку виходити з усвідомлення її суті у класичному розумінні, яке склалося у розвинутих зарубіжних країнах. Разом з тим для того, щоб завдання регіональної політики були здійснені в Україні у практичній реальності, необхідно багато чого досягти у питаннях успішного розвитку самих регіонів, які за рядом критеріїв порівнюються з проблемами раціонального здійснення муніципальної реформи.

Важливим моментом у досягненні очікуваних перспектив від процесу здійснення муніципального реформування є комплексне проведення реформ у політичній сфері, виборчій системі, адміністративно-територіальному устрої, що базується на пріоритетах ліберальної демократії.

При цьому слід врахувати той факт, що сприятливий для суспільства в цілому результат практичних дій муніципальної реформи можливий тільки за таких умов: 1) індивіди будуть усвідомлено розуміти ті питання, що входять до компетенції місцевого самоврядування, і, виходячи з цього, усвідомлювати необхідність реформування того інституту влади, який є ближчим за всіх до населення; 2) об'єднання і координування зусиль усіх учасників процесу, удосконалення політико-владних відносин на державному, місцевому і регіональному рівнях.

У цілому, оцінюючи систему загального самоврядування, слід визнати, що вона є гарантією збереження громадського порядку і умовою захисту свобод і прав громадян, становлення громадянського суспільства. З другого боку, вона може ефективно функціонувати тільки за умов наявності розвинутих елементів громадянського суспільства.

Права та свободи людини і громадянина найбільш повно можуть бути забезпечені в організованих ними ж соціально-правових інститутах. Перш за все, такими є держава і громадянське суспільство.

В Основному Законі Україна визначається як суверенна, незалежна, демократична, соці-

альна, правова держава. Проте реалії сьогодення яскраво свідчать про те, що це лише декларування. В практичній реальності України не можна визнати ні соціальною, ні правовою державою. Оскільки самі по собі категорії не представляють собою ніякої цінності ні для держави, ні для її складових елементів (індивідів). Вони набувають своєї істинної значимості і призначення тільки за умови наповнення їх реальним змістом і запровадження (у відповідності з даними основними поняттями) механізмів і процедур реалізації суспільних відносин при розстановці акцентів у питаннях взаємодії особистості, суспільства, держави. Саме цього бракує Україні в подоланні цілого ряду проблем, які заважають їй набути де-факто статусу соціально-правової держави.

Розвиток суспільства зумовив можливість встановлення нових параметрів відносин між державою й особою, що пов'язувалися б з обов'язком держави вживати заходів та сприяти забезпеченню прав людини «нового покоління». Так виникає ідея соціальної держави, яка, на думку української дослідниці О. Волкової, є новим станом розвитку правової держави в нових історичних умовах [2].

Особливою ознакою сучасної соціальної держави є механізми реалізації принципів «соціальна справедливість» і «рівність можливостей». В орієнтації на суспільство рівних можливостей передбачається його заснування на принципах соціальної справедливості (рівність прав, яка є порівнянною з відповідальністю, і рівність стартових можливостей) і соціальної солідарності усіх без виключення громадян.

Важливим завданням соціальної держави є забезпечення кожному громадянину гідних умов існування, надання соціального захисту населенню, який забезпечується за рахунок податків і розвинутої і комплексної системи соціального страхування. Проте в контексті цього необхідно зазначити, що «це не просто односторонні обов'язки держави забезпечити соціальний захист громадян, а створення умов для їх взаємодії, усунення конфліктів, подолання інертності індивіда у вирішенні тих проблем, від яких безпосередньо залежить його благополуччя і гідність» [5, с. 13].

Реформування соціальної політики є першочерговим завданням для нашої країни, вирішення якого не може бути відкладено на перспективу. З яких би позицій і у якій би сфері не розглядали свободу індивіда, реально (ґрунтуючись на матеріалістичних позиціях) людина може усвідомити себе вільною лише через досягнення економічної свободи.

Рівень добробуту справляє помітний вплив на переконання і орієнтації людини, на її активність у прийнятті загально значимих рішень і ступінь участі у суспільних, державних процесах динаміки. Тому пріоритетною основою соціальної дер-

жави є матеріальне (фінансове) благополуччя громадян.

Але в обставинах, що склалися в сучасній Україні, завдання держави і соціуму, включаючи всі її інститути, полягає в усвідомленні того, що не перерозподіл багатства є основою сучасної соціальної політики, а повернення людей до сфери праці і стимулювання зайнятості, яке може бути досягнуто лише через встановлення справедливості у ліберально-демократичному розумінні і оплати праці у відповідності з умовами ринку, що дозволяє не тільки забезпечити прожитковий мінімум кожному індивіду, але й належний спосіб життя.

Важливою у вирішенні даної проблеми є й ефективність оподаткування. В Україні податок з прибутку має дуже високий коефіцієнт і перспективи його зниження поки залишаються непевними, тоді як практично всюди у соціальних державах здійснюється ефективно вирішення цього питання (система податків порівнюється з прибутками самих платників), яке досягається за рахунок дії закону і принципу рівної відповідальності.

І все ж слід визнати, що в Україні концепція соціальної держави має певні орієнтири і характерні особливості, хоча при цьому, як і інші інститути, вони не позбавлені суперечливих моментів. Разом із тим вбачається, що ефективність соціальної політики, яка базується на соціальних цінностях ліберальної доктрини і теорії демократії, можлива лише за наявності правової держави, у якій відображена (декларативно) і практично забезпечена уся сукупність демократичних прав і свобод, а також діють механізми правового регулювання соціально-економічних відносин, гарантом яких виступає держава в цілому.

Безумовно, забезпечити людині право на гідне особисте життя і свободу, право на її участь у політичному процесі і становленні громадянського суспільства, а також успіх у процесі подальшої демократизації соціальних і державних інститутів покликані економічні фактори.

Світова практика свідчить, що всі невдачі (внутрішні і зовнішні) у розвитку системи (держави, цивілізації в цілому), як правило, виникають в умовах економічної кризи. І, навпаки, від внутрішньої самодостатності держави, сталого економічного підйому безпосередньо залежить забезпечення його стабільності, добробуту, високий рівень розвитку системи і соціального забезпечення населення.

Важко не погодитися з М. Фокіною, що для того, щоб «успішно подолати прірву між прийнятими стандартами та реальним станом речей, українська влада має вжити всеосяжні та систематичні заходи. Здійснення відповідної політики потребує вироблення цілісної національної стратегії та плану дій щодо її реалізації. У цьому контексті

важливо підкреслити роль мережі національних інституцій з прав людини Ради Європи, створеної для обміну кращим досвідом між цими національними несудовими механізмами захисту прав людини» [8, с. 166].

В узагальнюючому вигляді мета прав людини і громадянина, в сучасному їхньому уявленні, полягає в забезпеченні справедливого ставлення до індивідів і організованим ними спільнотам, у захисті їх від неправомірних дій з боку інших індивідів, громадських і соціально-політичних інститутів. Разом із тим, як окремо взятий індивід, так і держава, і суспільство в цілому вимагають певних обмежень, які необхідні для регулювання відносин між індивідами, громадянами та сформованими ними етнонаціональними групами, державою, суспільством. Обмеження можуть носити як морально-етичний, так і правовий (законодавчо-регламентований) характер. Безперешкодно і в повному обсязі свого теоретико-практичного призначення конституційно-правове регулювання міжособистісних відносин, взаємин між особою, суспільством і державою, що повинно затвердитися як один з важливих механізмів в сучасній системі, покликане створити передумови для стабілізації суспільно-політичних процесів.

Отже, сучасний стан української реальності свідчить про те, що шлях до формування соціально-правової держави є складним, суперечливим, непередбачувальним, який вимагає спільних скоординованих дій держави, суспільства, громадян.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бригінець О.О. Правове забезпечення фінансової безпеки України : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2017. 464 с.
2. Волкова О. Соціальна правова держава як важливий етап у розширенні свободи особи. *Віче*. 2014. № 4.
3. Гедікова Н.П. Забезпечення прав жінок у збройних конфліктах : матеріали Міжнародної наукової конференції «Гендер у революції, війні та миробудуванні» (Одеса, 6-8 жовтня 2017 р.). Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», 2017. С. 87–89.
4. Конституція України : чинне законодавство зі змінами та допов. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
5. Пархоменко Н.М. Розвиток законодавства України в контексті конституціоналізації, євроінтеграції та забезпечення прав людей: монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2016. 254 с.

6. Сердюк В.О. Правова реформа: теоретико-правові засади правового визначення терміну. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2013. Вип. 23. Ч. I. Т. 1. С. 99–103.

7. Сущенко В.М. Проблеми реалізації та захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні (в контексті верховенства права). *Наукові записки НаУКМА*. Серія: *Юридичні науки*. 2012. Т. 129. С. 28–32.

8. Фокіна М.О. Права і свободи людини як об'єкт конституційно-правового регулювання : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Харків, 2016. 229 с.

REFERENCES:

1. Bryhinets O. O. (2017) *Pravove zabezpechennia finansovoi bezpeky Ukrainy*. [Legal support of financial security of Ukraine] : dys. ... dokt. yuryd. nauk : 12.00.07. Irpin. 464 s.
2. Volkova O. (2014) *Sotsialna pravova derzhava yak vazhlyvyi etap u rozshyrenni svobody osoby*. [The rule of law as an important stage in expanding individual freedom] *Viche*. № 4.
3. Hedikova N. P. (2017) *Zabezpechennia prav zhink u zbroynykh konfliktakh* [Ensuring women's rights in armed conflict]: materialy Mizhnarodnoi naukovoї konferentsii «Hender u revoliutsii, viini ta myrobuduvanni» (Odesa, 6–8 zhovtnia 2017 r.). Odesa : DZ «Pivdenoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. D. Ushynskoho». S. 87–89.
4. *Konstytutsiia Ukrainy : chynne zakonodavstvo zi zminamy ta dopov*. [The Constitution of Ukraine: current legislation as amended and supplemented]. *Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
5. Parkhomenko N. M. (2016) *Rozvytok zakonodavstva Ukrainy v konteksti konstytutsionalizatsii, yevrointehratsii ta zabezpechennia prav liudyny* [Development of Ukrainian legislation in the context of constitutionalization, European integration and human rights]: monohrafiia. Kyiv: In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. 254 s.
6. Serdiuk V. O. (2013) *Pravova reforma: teoretyko-pravovi zasady pravovoho vyznachennia terminu* [Legal reform: theoretical and legal principles of legal definition of the term]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Serii : Pravo. Vyp. 23. Ch. I. T. 1. S. 99–103.
7. Sushchenko V. M. (2012) *Problemy realizatsii ta zakhystu prav i svobod liudyny ta hromadianyna v Ukraini (v konteksti verkhovenstva prava)* [Problems of realization and protection of human and civil rights and freedoms in Ukraine (in the context of the rule of law)]. *Naukovi zapysky NaUKMA*. Serii: Yurydychni nauky. T. 129. S. 28–32.
8. Fokina M. O. (2016) *Prava i svobody liudyny yak obiekt konstytutsiino-pravovoho rehuliuвання* [Human rights and freedoms as an object of constitutional and legal regulation] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.02. Kharkiv, 2

Socio-political and constitutional and legal basis of ensuring the rights and freedoms of man and citizen in modern Ukraine

Gedikova Natalia Pylypivna

Doctor of Political Sciences, Professor
at the Department of Political Science
and Law
South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky
Staroportofrankivska str., 26,
Odesa, Ukraine

Manasaryan A. E.

Postgraduate Student at the Department
of Political Science and Law
South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky
Staroportofrankivska str., 26,
Odesa, Ukraine

The purpose of the article is to determine the socio-political and constitutional and legal bases for ensuring the rights and freedoms of man and citizen in modern Ukraine in accordance with international legal acts. Scientific tasks: to substantiate that a characteristic feature of the modern period of development of the Ukrainian state is the implementation of reforms in all spheres of life and, in particular, legal, based on liberal-democratic principles and standards of international law; to study the direct relationship between the responsibility of the state to the individual and the establishment of certain conditions for possible restrictions on the rights and freedoms of man and government, society and the state.

It is emphasized that the main task of the state is to fill the real content of personal, political, economic, social and cultural rights and freedoms of man and citizen proclaimed by Ukrainian legislation, create the necessary conditions and guarantees for their provision, build mechanisms for their protection and implementation.

It is determined that in Ukraine, within the framework of the Basic Law, the structure of power has received an orderly and hierarchical characterization, although in reality the principle of separation of functions and powers of power is not always implemented. The strength of democratic institutions of power lies in the availability of appropriate resources, which are based on its main resource - man as a single substance and the people as a whole (demographic resource). However, due to the fact that none of its resources in modern Ukraine has an established platform for its successful practical development, the institutions of power themselves should be characterized as poorly organized, confrontational and inconsistent in decision-making. Based on this, it is emphasized that the reform of public authorities should also be considered one of the priority tasks.

It is noted that in the current circumstances in Ukraine, the task of the state and society, including all its institutions, is to realize that not the redistribution of wealth is the basis of modern social policy, and return people to work and employment, which can be achieved only through the establishment of justice in the liberal-democratic sense and wages in accordance with market conditions, which allows not only to provide a living wage for each individual, but also a proper way of life.

Key words: Constitution as the Basic Law of the state, fundamental rights and freedoms of man and citizen, state of law, responsibility, legality, law and order, public authorities.